

Täysistunto

Perjantai 19.3.2021 klo 13.02—16.10

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 15/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 6/2021 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotukset 19.3.2021 Liite 3A

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 19.3.2021 Liite 3B

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Heinonen.

Keskustelu

13.03 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä ovat rajat vuotaneet koronaa luvattoman pitkään, ja tilanne ei ole ollut sellainen kuin on annettu ymmärtää, että maallamme olisi ollut koko tämän pandemian ajan kaikista EU-maista kaikkein kireimmät rajakontrollit. Esimerkiksi Ruotsihan on edellyttänyt jo pitkään negatiivista testitulosta, ilman sitä ei Ruotsiin pääse. Toisaalta Tanska on vaatinut negatiivista testitulosta tai 2—12 viikon vanhaa todistusta sairastetusta infektiosta. Islanti on vaatinut todistusta negatiivisesta PCR-testistä, ja vaikka sielläkin maan omilla kansalaisilla, kuten meilläkin, on ollut oikeus palata ilman todistusta maahan, niin siitä on seurannut myös sakkoja, jos näitä todistuksia ei ole ollut. Myös esimerkiksi Latvia on edellyttänyt korkeintaan 72 tunnin vanhaa PCR-testiä, ja näin on toiminut myös Belgia ja Britannia. Ja esimerkiksi Irlannissa on voinut saada jopa kuusi kuukautta vankeutta, jollei ole pystynyt esittämään testitulosta tai perusteltua syytä testistä vapauttamiseksi.

Nyt haluan antaa kiitosta hallitukselle, että lopulta tämä laki otetaan käyttöön. Ehkä tässä on kuitenkin enempi siitä kyse, että nyt otetaan voimassa oleva laki käyttöön. Tämä laki, tartuntatautilaki, on tullut käyttöön vuonna 2016, ja sitä tässä nyt sitten ryhdytään käyttämään aika pienillä muutoksilla, jotka koskevat, jos oikein tämän mietinnön ymmärsin, lähinnä tätä tiedonantovelvoitetta. Se varmasti tässä keskustelussa myöhemmin tulee laajemmin läpikäytyä.

Mutta, arvoisa puhemies, itse toivoisin, että tämän niin sanotun pakkotestauksen rinnalle saataisiin nyt nopeasti esitys tästä ennakkotestitodistuksesta myös Suomessa käyttöön. Se vapauttaisi meidän resurssejamme täällä rajoilla. Ja niin kuin tässä mietinnössä tuodaan esille, meillä on iso huoli siitä, että resurssit pahenevassa tilanteessa voisivat mennä osittain hukkaan. Tällä ennakkotestillä voitaisiin tähän vastata paremmin.

Hetken kuluttua kokoomuksen valiokuntavastaava, edustaja Laiho, käy läpi tuota vastausta tarkemmin, mutta haluan itse nostaa esille sieltä toisen huomion, jolle haluan saa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

da huomiota, ja se on tämä maskien käyttö. Jos meillä yksityiset yritykset voivat määrätä maskipakkoja, niin luulisi, että se onnistuu myös maamme hallitukselta. Toivon, että myös tällä puolella toimittaisiin niin, että meidän rajamme ei enää tällä tavalla [Puhemies koputtaa] uutta koronaa ja koronan muuntoviruksia vuotaisi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juvonen.

13.07 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta. Tämä nyt käsittelyssä oleva esitys on askel oikeaan suuntaan rajan yli saapuvien koronataartuntojen torjumiseksi, vaikka esitys tuotiinkin eduskunnalle auttamattomasti liian myöhässä. Tätä esitystä olisi tarvittu jo vuosi sitten, mutta parempi kuitenkin nyt kuin ei milloinkaan.

Päätös pakollisesta testauksesta rajoilla kuuluu aluehallintovirastoille. Sosiaali- ja terveysministeriö on merkittävässä roolissa aluehallintovirastojen toiminnan valvonnan ja ohjaamisen suhteen. Tällä viikolla kyselytuntikeskustelussa kävi ilmi, ettei aluehallintovirastoja ole ohjauskirjeessä veloitettu tai ohjattu ottamaan pakkotestausta käyttöön. Ministeriön ja ministeri Kiurun toiminta asiassa herättää ihmetystä, koska hallitus on puheiden tasolla toistuvasti korostanut, että Suomen rajakontrolli kuuluu Euroopan tiukimpiin.

Toinen erikoinen yksityiskohta viime aikojen keskustelussa liittyy hallituksen suhtautumiseen koronakoiriin rajakontrollin apuna. Koronakoirat eivät korvaa varsinaista koronatestausta rajalla vaan auttavat seulomaan rajalta henkilöt, jotka ohjataan tarkemman kontrollin piiriin. Hallitus tuntuu ymmärtävän asian ehkäpä tahallaankin väärin ja esittävän, että kyse olisi siitä, että koiran seulonta olisi ainoa testi. Näinhän ei ole. Koronakoirien käyttö mahdollistaisi testauksen tarkemman kohdistamisen ja olisi siksi perusteltua. On hyvä, että tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöpohjassa otetaan kantaa myös koronakoiriin ja suhtaudutaan myös positiivisesti, mutta aina on parannettavaa.

Kolmanneksi: Hallitus ei edelleenkään ole tuonut eduskunnalle esitystä, jossa Suomeen saapuvilta matkustajilta edellytettäisiin ennakoon hankittua testitulosta. Selkeää vastausta, miksi näin ei ole tehty, ei ole esitetty, vaan korkeintaan hyvin epämääräisiä viittauksia perusoikeuksiin liittyen. On kuitenkin kiistaton tosiasia, että muissa EU-maissa testitodistuksia vaaditaan ja testitodistukset säästäisivät merkittävästi suomalaisen yhteiskunnan resursseja. Hallitus on ottanut nyt lusikan kauniiseen käteen ja lähtenyt valmistelemaan tähän asiaan liittyvää ennakkotodistusta, ja tämä asia on hyvä. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausumaa viedään näin eteenpäin. On kuitenkin tärkeää, että esitys valmistellaan mahdollisimman nopeasti ja siihen liitetään myös seuraava testi 72 tunnin kuluttua, kuten HUS on ilmoittanut.

Neljänneksi: Hallituksen suhtautuminen kasvomaskien käyttöön on ollut samalla tavalla omituista vastuun välttelyä. Muissa maissa kasvomaskien käyttöä esimerkiksi julkisessa liikenteessä on voitu edellyttää, ja Suomessa on jo nähty merkittävä julkisesta liikenteestä alkunsa saanut tartuntarypäs. Kansalaisten terveyden suojelemiseksi hallituksen olisi nyt tehtävä tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotta maskien käyttö olisi pakollista kaikille, joilla ei ole lääkärintodistusta esteestä maskin käyttöön, erityisesti julkisessa liikenteessä.

Viimeiseksi: Kokonaisuutena ohjeistukset sekä jopa lainsäädäntömuutokset ovat usein olleet erittäin vaikeaselkoisia ja jopa monitulkintaisia. Jotta vastaavalla tulevaisuudessa välttyttäisiin, on perussuomalaiset tehnyt lausumaesityksiä, joilla edellä kuvailemani epäkohdat voidaan ratkaista, ja me toivomme, että edustajat, jotka haluavat selkeyttä ja tehok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

kuutta ja lisätä tehokkuutta koronakriisin torjuntaan, voisivat kannattaa näitä meidän lausumiamme. Luen tässä vielä meidän lausumat:

1. lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selkeyttää ohjeistusta toimintatavoista rajalla, jotta tartuntojen leviäminen rajan yli pystytään tehokkaasti estämään.”

2. lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädäntömuutokset, joilla joukkoliikenteen käyttäjiltä voidaan edellyttää kasvomaskin tai muun vastaavan suojan käyttöä, mikäli hänellä ei ole lääkärin myöntämää todistusta lääketieteellisesti perustellusta syystä, jonka takia hän ei voi käyttää maskia.” Tämän lausuman sisältö on tullut esille jo aikaisemmin täällä eduskunnan salissa perussuomalaisten esittämänä, eli toistamme tämän esityksemme.

3. lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa aktiivisesti koronakoirien koulutuksen tuloksia ja valmistelee tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat koronakoirien käytön rajatestauksen tukena.” Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemisissa kävi ilmi, että koulutuksista ei ole saatu selkeää raportointia ministeriöön. On siis erittäin tärkeää, että ministeriö on yhteydessä kouluttajiin ja tiedustelee ja kouluttajat raportoivat tuloksia. Sen jälkeen, kun nämä tulokset on saatu, asia voidaan viedä lain tasolle, eli tämä lain kirjaus on erittäin tärkeä asia, jotta koronakoiria voidaan sitten myös käyttää.

4. lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti mallin ennakkotestitodistuksesta, johon lisätään myös HUSin esittämän mallin mukaisesti uusintatesti 72 tunnin kuluttua maahan tulon jälkeen.” Eli HUS on esittänyt, että vaaditaan ei ainoastaan ennakkotodistus vaan myös seuraava testi 72 tunnin kuluttua, ja pidämme tätä erittäin tärkeänä.

5. lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selkeyttää tiedottamistaan koronakriisin torjuntatoimiin liittyen sekä viranomaistoimijoille että kansalaisille ja varmistaa, että sekä lainsäädäntömuutokset että niiden perustelut ovat selkeitä ja sisällöltään yksiselitteisiä.” Ja tämä asia, jos joku, on noussut päivästä toiseen Suomessa esille. Ohjeet ovat sekavia, ne eivät välttämättä tule ymmärretyiksi. On aika selkeyttää koronatiedotusta ja -ohjeistusta niin suullisesti kuin kirjallisesti. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juuso.

13.13 Kaisa Juuso ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensinnä kannatan näitä edustaja Juvosen esittämiä lausumia. Mutta sanon muutaman sanan myöskin tästä rajanylitysliikenteestä Tornio—Haaparanta-rajalla. Siinä on pitkän aikaa ollut tilanne, jossa on ollut hyvin epäselvää se, kuka milläkin perusteella saa sen rajan ylittää, ja siinä on tehty rajayhteisö-määritelmiä ja erilaisia määritelmiä, selityksiä, perusteita, millä sen saa ylittää. Se, mitä me ollaan tehty, tai mitä hallitus on tehnyt, on, että se on estänyt tiettyjen ryhmien ja ihmisten liikkumisen rajan yli riippumatta siitä, onko heillä virus vaiko ei, koska ei olla tiedetty, kenellä se on ja kenellä se ei ole, ennen kuin niitä on alettu testaamaan, ja sitten kun on alettu testaamaan, niin testaaminenkin on ollut vapaaehtoista, elikkä me ei olla rajoitettu virusta tehokkaasti, vaan me ollaan rajoitettu ihmisten liikkuvuutta.

Jos meillä olisi ollut tämä ennakkotestimahdollisuus aikaisemmin — tai meillähän on ollut koko ajan se tartuntalain 16 § ja se mahdollisuus pakollisiin terveystarkastuksiin, jota nyt ei jostain syystä ole otettu käyttöön, mitä olemme suuresti ihmetelleet valiokunnassa, että näin ei ole tehty — niin sen terveystarkastuksen määrittelyssä olisi voitu ottaa heti alusta asti käyttöön se, että se on joko ennakkotesti, se on joko sairastettu korona tai se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

sitten rokotustodistus. Tällä tavalla me oltaisiin kontrolloitu sitä virusta, ei ihmisten liikkuvuutta vaan viruksen liikkumista.

Ja se, mikä nyt minua henkilökohtaisesti tässä taas ihmetyttää, on se, että ministeri on ilmoittanut, että meille nyt tuodaan lakiesitys siitä ennakkotestitodistuksesta. Kyseenalaistan sen, miksi meille pitää tulla siitä lakiesitys. Eikö joku viranomainen, STM, THL tai avi, voi tätä ennakkotestitodistusta edellyttää vaihtoehtona sille pakolliselle testille ja määritellä, mitä sen ennakkotestitodistuksen täytyy pitää sisällään?

Luen teille nyt, mitä Ruotsi on tästä sanonut. Tässä lukee näin: ”Hyväksytyt covid-testit: antigeenitesti, PCR-testi ja LAMP-testi. Antigeenitesti on niin sanottu pikatesti. Todistuksessa pitää olla seuraavat asiat: nimi, testausajankohta, mikä testi on otettu (antigeeni, PCR vai LAMP), testitulos, testaja / todistuksen antaja.” Ja tämä pitää esittää yhdessä henkilöllisyystodistuksen kanssa. Tällainen yksinkertainen listaus siitä, mitä siltä ennakkotestiltä vaaditaan. Kyseenalaistan kyllä sen, pitääkö se oikeasti tuoda lakitasolla meille eduskuntaan. Eikö ole alemmantasoista sääntelyä näin yksinkertaiselle menettelylle?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

13.16 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Saimme valiokuntaan tämän lakiesityksen, joka itse asiassa ei sisällä juurikaan muutosta nykytilaan. Lisäyksenä tähän tuli tiedonantovelvollisuus ihmisten kertoa rajoilla luotettavat henkilötietonsa ja terveystietonsa niitä kysyttäessä, ja sitten täsmennettiin näitä valtasuhteita, kenellä on oikeus määrätä pakolliseen terveystarkastukseen, kun siitä on ollut epäselvyyttä, onko se aluehallintovirastolla vai tartuntatautilääkärillä. Sitä täsmennettiin, ja on hyvä, että sitä täsmennettiin, jos tällaista väärinkäsitystä on siinä ollut.

Mutta se pihvi, mikä tässä esityksessä oli, oli valiokunnan antama lausuma hallitukselle, että ”hallitus ryhtyy välittömiin toimiin luodakseen maahantuloon menettelyn, joka estää yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ja samalla huomioi jatkossa kasvavat liikennemäärät rajaliikenteessä. Tällaisen ennakkotodistuksiin perustuvan mallin käyttöönoton jälkeen pakolliset terveystarkastukset voitaisiin selkeästi kohdentaa henkilöihin, joilla ei ole osoittaa riittäviä todistuksia negatiivisesta covid-19-testituloksesta, annetusta rokotuksesta tai covid-19-taudin sairastamisesta.” Tämä oli tärkeä lausuma saada sinne mukaan, ja itsekin olisimme kokoomuksessa sitä ehdottaneet, mutta hyvä, että se saatiin yksimielisenä lausumana.

Sen lisäksi olemme jättäneet vastalauseen, jossa olemme nostaneet muita asioita, joita pidämme tärkeänä ottaa huomioon jatkossa.

Ensimmäinen lausumaehdotus on: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tekee tarvittavat toimet, jotta matkustajat voidaan velvoittaa uusintatestiin maahan saapumisen jälkeen sekä käyttämään sähköistä järjestelmää rekisteröitymiseen ja toisen testiajan varaukseen, mikäli sitä ei voida tämänhetkisen aluehallintoviraston 16 §:n mukaisessa päätöksessä tehdä.” On tärkeää käyttää kaikki ne mahdolliset helpottavat järjestelmät maahantulon sujuvoittamiseksi, mitä pystyttäisiin käyttämään, ja tässä on esimerkiksi HUSilla käytössä tällainen Finentry-sovellus, mitä voitaisiin laajentaa koko maan käyttöön.

Toisena lausumana on: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto lisää rajoilla määrätävien karanteenien valvontaa.” On tärkeää, että jos karanteeni määrätään, niin se oikeasti myös on karanteeni, jota pitää noudattaa, ja se vaatii riittävät valvontaresurssit.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Kolmantena: ”Eduskunta edellyttää, että koronakoirien koulutusta jatketaan ja niitä voidaan käyttää mahdollisuuksien mukaan Tullin ja Rajavartiolaitoksen virka-aputehtävien yhteydessä.” Esitimme tästä myös pykälämuutosta, joka valiokunnassa ei saanut kannatusta, mutta tässä se on vielä lausumana. Eli Tulli ja Rajavartiolaitos tarvitsevat tämän maininnan laissa, että he voivat näitä koiria virkakäytössä käyttää. Se olisi järkevää tehdä tässä samassa yhteydessä siksi, ettei erikseen tarvitse tuoda uutta lakiesitystä, ja toisaalta myöskin siksi, että näiden koirien koulutusta voidaan jatkaa. Ne tarvitsevat myöskin sitä tutkimusalustaa.

Neljäntenä: ”Eduskunta edellyttää, että matkustajaliikenteen terveystarkastuksiin liittyvästä tehtävästä aiheutuvat kustannusten korvaukset tulee kohdentaa täysimääräisesti suoraan niille kunnille, joille kustannukset aiheutuvat.” Nythän raja-asemia on tietenkin vain tietyissä kunnissa, ja mitä suurempia ne raja-asetat ovat ja mitä suurempi on liikenne, niin sitä suuremmat kustannukset aiheutuvat. Isoimmat kustannukset nyt käytännössä tulevat Vantaalle ja Helsinkiin, joissa on tietenkin kansainvälinen lentokenttä ja satamat.

Viidentenä: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tuo eduskuntaan tartuntatautilain muutosesityksen, jolla voidaan säätää kasvomaskien käytöstä velvoittavasti sisätiloissa ja joukkoliikenteessä silloin, kun toimenpide on välttämätön yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.” Olemme kasvomaskin käytön velvoittavuutta nostaneet kokoomuksen puolesta useasti aikaisemminkin esille ja myös valiokunnassa toimenpidealoitteesta äänestäneet, mutta valiokunta ei katsonut sen olevan tarpeellista. Kun olemme tässä epidemiatilanteessa, niin näkisin, että kyllä meillä pitäisi Suomessa olla kasvomaskivelvoite myös valtiollisella tasolla säädetty niin, ettei tarvitse tuolla eri toimijoiden erikseen laittaa erilaisia epämääräisiä kasvomaskipakkoja, jotka eivät oikeasti ole pakkoja.

Ja sitten vielä tuomme tähän yhden lausumaehdotuksen lisää, joka kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskuntaan kiireellisesti lakiesityksen, jolla Rajavartiolaitoksen lisäksi myös Tullille annetaan virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä sekä käsitellä virka-aputehtävässä välttämättömiä terveystietoja yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi.” Tämä lausuma tulee nyt tässä vaiheessa sen takia, että valitettavasti tämä asia ei noussut esille eduskuntakäsittelyn aikana, se, että Tulli tarvitsee nämä samat oikeudet kuin Rajavartiolaitos, koska tällä hetkellä, kun meillä on sisärajatarkastukset käytössä, Rajavartiolaitokselta on siirretty kalustoa ja miehiä näille isoille raja-asemille. Kun raja-asemia sitten aukaistaan muualla Suomessa myöhemmässä vaiheessa, he siirtyvät luonnollisesti sinne, ja silloin resurssit eivät mitenkään riitä esimerkiksi Länsisatamassa ohjata liikennettä, niin että Tulli tarvitsisi nämä samat oikeudet kuin Rajavartiolaitokselle on nyt pykälässä valiokuntakäsittelyn aikana lisätty.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tämän päivän aikataulutuksesta johtuen en avaa tässä kohdassa vastauspuheenvuoroja. — Seuraava puheenvuoro, edustaja Autto.

13.24 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvin lyhyesti:

Kiitos ensinnäkin, valiokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Laiho, hyvästä puheenvuorosta, ja kiitos koko valiokunnalle tästä mietinnöstä.

Pidän erityisen tärkeänä tätä lausumaa, jossa edellytetään tätä ennakkotestaamista Suomeen saavuttaessa. Ja haluan tässä koko eduskunnan koolla ollessa tuoda esiin sen tosiasia-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

an, että matkailuelinkeino tietysti kärsii aivan valtavasti tästä vallitsevasta tilanteesta, ja jotta matkailuelinkeino pystyy lähteä vetämään kansantaloutta osaltaan uuteen kasvuun, kun pandemia on ohi, niin nyt pitää luoda selvät pelisäännöt siihen, miten Suomeen voi tulla, kun on turvallista matkustaa. Ja on todella tärkeää, että eduskunta nyt tämän lausuman hyväksymällä edellyttää sitten sosiaali- ja terveysministeriötä nämä pelisäännöt selkeästi valmistelemaan ja mahdollistaa tämän ennakkotestauksen. Periaatteen pitää olla se, että Suomeen on terveenä tervetullut mutta virus pidetään maasta pois.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma.

13.25 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Olemme nyt käsittelemässä tartuntatautilain 16 §:n ja 22 §:n muutoksia, jotka ovat täysin teknisiä. Nehän eivät sinänsä vielä muuta mitään niissä käytännöissä. Ja oikeastaan voi sanoa niin, että se valiokunnan mietintöön tekemä lausuma on tässä se kaikkein tärkein asia eli se, että eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, joilla luodaan menettely, joka estää yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen. Ja siinä sitten on käytössä negatiivinen koronatestitodistus sairastetusta taudista taikka rokotustodistus.

Arvoisa puhemies! Minua hiukan ihmetyttää se, että meillä pääministeri Marin on useaan otteeseen sanonut sen, että Pohjoismaista nimenomaan Suomessa rajakontrolli ja rajatarkastukset ovat olleet poikkeuksellisen tiukkoja. No, nyt kun katsotaan, mitä muissa maissa on tehty ja miten siellä on toimittu, niin se herättää vielä enemmän ihmetystä. Nimittäin passintarkastuksen osalta tämä voi pitää paikkansa, mutta jos katsotaan koronaviruksen leviämistä, niin näinhän ei ole. Islannissa ja Ruotsissa on negatiivinen koronavirus-testitulos edellytetty jo pidemmän aikaa, ja Norjassa ja Tanskassa on jopa niin tiukkaa, että pitää olla 24 tuntia vanha tulos korkeintaan, eli se on jo aika tiukka vaatimus. Ei meillä Suomessa ole tällaisia ollut, ja tietenkin toivon, että nyt tämä lakiesitys ja sen lausuma johtavat siihen, että meillä todella tiukennetaan näitä säännöksiä. Ei ole mitenkään kohtuullista, että täällä ravintolat ovat suljettuina kolme viikkoa ja ehkä siitä pidempäänkin vielä myöhemmässä vaiheessa, kuntosalit uhkaavat mennä kiinni ja oppilaat ovat olleet etäopetuksessa kuukausitolkulla vain ja ainoastaan sen takia, että meillä on löperöyttä tuolla rajoilla.

Arvoisa puhemies! Kannatan tietenkin kaikkia toimia sen suhteen, että tämä viheliäinen virus saadaan torjuttua, mutta kyllä tämä raja-asia on nyt saatava kuntoon. Tässä suhteessa kannatan edustaja Laihon täällä esittämiä lausumia. Ne ovat kokoomuksen näkemyksiä siitä, miten tässä tilanteessa tulisi toimia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tämän asian käsittely keskeytetään suuren valiokunnan kokouksen vuoksi.

Täysistunto keskeytetään, ja sitä jatketaan kello 14.30 suuren valiokunnan kokouksen päätyttyä.

Täysistunto keskeytettiin kello 13.27.

Täysistuntoa jatkettiin kello 14.32.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan kello 13.27 keskeytynyttä istuntoa ja päiväjärjestyksen 3. asian käsittelyä. — Edustaja Zyskowicz.

14.33 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Suomi on monelta osin onnistunut kohtuullisen hyvin tämän viheliäisen koronaviruksen hillinnässä. Tähän on tietysti monia syitä, kuten Suomen sijainti täällä Euroopan reunalla, harvaan asuttu maa. Mutta olen sitä mieltä, että myös hallituksessa ja eduskunnassa oikeaan aikaan tehdyt oikeat päätökset koronan hillitsemiseksi ovat olleet keskeisessä roolissa siinä, että Suomessa on kohtuullisen hyvin pärjätty.

Tällä hetkellä tilanne on hyvin haastava, kuten tiedämme. Päivittäin on noin 800 uutta keissiä, ja erityisen hankala tilanne on ainakin Uudenmaan sairaanhoitopiirissä ja Varsinais-Suomessa. Henkilökohtaisesti en kavahda tilanteen hillitsemiseksi ja hallitsemiseksi vielä tätäkin kovempia otteita, joita hallituksen piirissä mietitään.

On kuitenkin pari asiaa, joihin haluan tässä yhteydessä kiinnittää huomiota:

Jostain syystä maskivelvoitteen säätäminen ihmisille tietyissä tilanteissa, kuten kaupoissa ja joukkoliikenteessä, on ollut meillä Suomessa kovin vaikeata. Ministeri Saarikko on sanonut julkisuudessa, että hänen mielestään kauppojen pitäisi päättää maskivelvoitteesta. No, kaupat ovat kai vastanneet lähinnä, että jos hallituksen piirissä ollaan tätä mieltä, niin miksei hallitus säädä maskivelvoitetta kaupoissa asioitaessa. Ja ministeri Ohisalo sanoi pari päivää sitten, että hän kannattaa maskipakkoa, jos sellaisen säätäminen on mahdollista. En oikein ymmärrä, miksi se ei olisi mahdollista. Suomi on kuitenkin parlamentaarinen demokratia, jossa hallitus ja parlamentti päättävät lainsäädännöstä, tietyt perustuslakien asettamien rajojen puitteissa.

Kun on esitetty julkisuudessa perusteluja, miksi maskivelvoitetta ei ole haluttu säätää, on viitattu esimerkiksi siihen, että maskipakon noudattamisen valvonta olisi hyvin vaikeata. No, meillä on säädetty esimerkiksi jalankulkijoille kielto kävellä päin punaista liikennevaloissa, eikä senkään noudattaminen kovin helppoa ole. Sitten on myös sanottu, että ei tämmöisestä maskivelvoitteesta olisi apua koronan torjunnassa. Itse en usko, että se on mikään taikakeino, mutta uskon, että muiden keinojen ohella siitä olisi apua, ja tätä mieltä asiantuntijatkin tänä päivänä näyttävät olevan.

Kaiken kaikkiaan kannattaa minun mielestäni muistaa, että kyllä suomalaiset yleensä hyvin noudattavat säädettyjä lakeja. Meillä esimerkiksi on tupakointikielto kaupoissa. Koska viimeksi olette nähneet jonkun tupakoivan kaupassa? [Leena Meri: En muista!] Meillä on tupakointikielto busseissa. Koska viimeksi olette nähneet jonkun tupakoivan bussissa? Tähän asiaan kiinnitti tänään Helsingin Sanomien mielipidesivulla huomiota eräs sinne kirjoittanut lääkäri.

Toinen erityisen ongelmalliseksi osoittautunut asia Suomessa on näköjään tämän etukäteen negatiivisen testitodistuksen vaatiminen rajoilla maahan tultaessa. Nythän meillä on saatu säädettyä ja nyt on käsittelyssä laki, joka täsmentää asiaa näistä pakkotesteistä. Ja huomasin jostain, että Turussa on nyt päätetty opiskelijoille, ilmeisesti johonkin opiskelija-asuntolaan, tehtävästä massapakkotestauksesta, ja hyvä niin. Sitä en kyllä ymmärrä, miksi nämä opiskelijat, ilmeisesti lähinnä vaihto-opiskelijat, eivät voi näköjään millään noudattaa näitä Suomessa voimassa olevia koronasäätöjä. Mutta tuolla rajoilla etukäteen negatiivinen testitodistus olisi ilmeisesti hyvin paljon sujuvampi keino kuin siellä kaikille tehtävät testit, joka sekin on totta kai hyvä ja toimiva keino tässä tilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Miksei Suomessa tämmöistä etukäteistä negatiivista testitodistusvaatimusta ole katsottu voitavan asettaa? Sitä kysyin eilen eduskunnan kyselytunnilla ja kerroin, että sosiaali- ja terveysministeriössä on sekä infossa 19.2. että eilen julkistetussa blogissa esitetty se arvio, että tällaisen etukäteistestitodistuksen vaatimiseen sisältyisi huomattavia perusoikeusongelmia eli se nähtäisiin huomattavana perusoikeusrajoituksena, jolloin pitäisi arvioida, ovatko perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset käsillä.

Sanon suoraan, että en ymmärrä, mikä tässä on se perusoikeuksiin liittyvä ongelma. Kyse on ulkomaalaisista, joilta sitä vaadittaisiin. Kyseessä eivät olisi Suomessa vakituisesti asuvat ihmiset, kyseessä eivät olisi turvapaikanhakijat. Onko siis ulkomaalaisilla ihmisillä jokin perustuslaillinen oikeus saapua Suomeen, ja jos heiltä tämän Suomeen saapumisen ehtona edellytettäisiin negatiivista koronatestitodistusta, niin heidän perusoikeuksiaan rajoitettaisiin? Tämä on siis täysin käsittämätön tulkinta. Ei oikein tiedä, itkeäkö vai ko nauraa tällaisen tulkinnan edessä, mutta kun tässä on kyse vakavasta asiasta, niin ilmeisesti parempi olisi itkeä kuin nauraa.

Kun nyt täällä salissa ovat sekä perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Rinne, joka on eduskunnan etevin perustuslakiasiantuntija noin virkansa puolesta, ja kun täällä on myös edustaja Koskinen, joka pitkäaikaisen perustuslakivaliokunnan puheenjohtajuutensa puolesta ja muutenkin kuuluu eduskunnan etevimpiin perustuslakiasiantuntijoihin, niin esitän kysymykseni suoraan teille, jos osaatte ja haluatte siihen vastata: Mikä on se perusoikeusongelma, joka liittyy siihen, että ulkomaalaisilta Suomeen saapuvilta ihmisiltä edellytettäisiin maahan tullessa negatiivinen testitodistus, kuten tehdään tällä hetkellä lähes kaikissa muissa Euroopan maissa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koskinen, minuutin mittainen vastauspuheenvuoro. Sen jälkeen edustaja Rinne.

14.40 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewicz kiinnitti ihan oikeisiin asioihin huomiota. Minusta se iso ongelma tällä hetkellä on se, että kaikki eivät ole oivaltaneet tätä uutta tautitilannetta, että tämä on kokonaan toisenlainen, paljon vakavampi, helpommin leviävä ja vaarallisempi tauti näiden uusien mutantti-virusten kautta, ja silloin tehdään myös nämä suhteellisuusarvioinnit, joita juuri perusoikeustulkinnassa tehdään: suojellaan erilaisia oikeushyviä vastakkain, koetetaan varjella mahdollisimman tehokkaasti henkeä ja elämää, terveyttä, mutta samalla pitää myös muista perusoikeuksista kiinni. Tämä pitää ikään kuin joka tilanteessa arvioida uudelleen ja sitten laittaa niitä arvoja järjestykseen.

Sekä maskipakon että todistuksen osalta voin pitkälle yhtyä niihin näkemyksiin, joita edustaja Zyskiewicz esitti, ja hallitus on sen mukaisesti myöskin tehnyt valmisteluja, [Puhemies koputtaa] aiemmin tarjonnut eduskunnalle ja nyt valmistamassa uusia ehdotuksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Rinne.

14.41 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Erittäin tärkeitä pohdintoja edustaja Zyskovicziltä. Haluan todeta, että perusoikeusuudistuksen tekeminen 90-luvun loppupuolella on johtanut siihen, että perusoikeuksia tarkastellaan ei pelkästään Suomen kansalaisten vaan ihmisten näkökulmasta kaikkiaan. Tämä on ilmeisesti laajentanut perusoikeustulkintaa entisestään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Minun täytyy sanoa, että suhteellisuutta, oikeasuhtaisuutta, välttämättömyysperiaatteita tässä tilanteessa, jossa nyt eletään, täytyy tulkita oikeaan tautitilanteeseen, oikeaan epidemiologiseen tilanteeseen nähden. Minunkin nähdäkseni tässä tilanteessa on tärkeää päästä arvioimaan sitä, voitaisiinko ihmiset pakottaa käyttämään maskeja tilanteessa, jossa tauti leviää rajoitetusti tai laajamittaisesti, ja voitaisiinko tämä ennakkotodistus määritellä. [Puhemies koputtaa] Ennakkotodistusten oikeellisuuteen saattaa liittyä ongelmia muualta saatua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, mihinkään laajempaan debattiin emme ryhdy, mutta kysymyksen alkuperäisellä esittäjällä, edustaja Zyskoviczillä, on vielä viimeinen puheenvuoro tähän. Sitten puhujalistaan.

14.43 Ben Zyskovicz kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kiitän edustajia Koskinen ja Rinne hyvin asiallisista vastauksista. On kuitenkin pakko todeta, että kun pohditte tätä etukäiteistä yleisten perusoikeusrajoitusten — kuten vaikuttavuus, suhteellisuus ja välttämättömyys — valossa, niin jotta tätä joudutaan pohtimaan, pitää ensin todeta, että kyseessä olisi perusoikeusrajoitus. Edustaja Rinne viittasi siihen, että nykyään perusoikeudet meidän perustuslaissamme koskevat kaikkia Suomen lainkäyttöpiirissä olevia, eivät pelkästään Suomen kansalaisia. Nyt kysymys kuuluu: Onko se perusoikeusrajoitus, jos ulkomaalainen ihminen ei saa tulla Suomeen, ellei hänellä ole negatiivista testitodistusta? Mitä hänen perusoikeuttaan siinä rajoitetaan? Onko jokaisella maailman ihmisellä oikeus tulla Suomeen Suomen perustuslain mukaan, ja onko niin, että kun häneltä vaaditaan tällainen todistus, niin hänen perusoikeuttaan rajoitetaan? Tämä on se kysymys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Talvitie. Mennään puhujalistaan.

14.44 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Zyskoviczille tämän tärkeän asian esille nostamisesta. Käyn nyt kuitenkin tähän varsinaiseen sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön.

Kyseessä on tartuntatautilain muutos, ja esityksessä ehdotetaan niitä täsmennyksiä, joita aluehallintovirastoilla on jo ollut mahdollisuus käyttää aikaisemminkin. Toki täällä on myöskin Rajan ja Tullin virka-apuun liittyviä toimivaltuuksia, ja sen takia myöskin kokoomus teki tämän lausumaehdotuksen, jossa esitetään sitä, että hallitus tuo kiireellisesti lakiesityksen, jossa annetaan Rajavartiolaitoksen lisäksi Tullille nämä virka-apuun ja toimivaltuuteen tarvittavat päivitykset.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana näistä koronakoirista. Hallintovaliokunnassa tuotiin esiin nimenomaan sitä näkökulmaa, että Tulli voisi virka-apua antaessaan käyttää tartuntatautien tunnistamisessa ja tarkastusten kohdentamisessa apunaan koulutettuja koiria. Tarkoitushan on nimenomaan se, että nämä koirat eivät todentaisi niitä tartuntatauteja vaan ainoastaan auttaisivat tunnistamaan infektioituneita matkustajia, jotta heidät voitaisiin ohjata terveydenhoitoviranomaisten jatkotoimenpiteisiin. Koronakoirat toimisivat tietynlaisena kuumemittarina, koska varsinaiset testit tehtäisiin jokaiselta henkilöltä erikseen. On harmittavaa, että tämä asia ei nyt edennyt sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä sillä tasolla.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, vielä tähän rajan tilanteeseen yleisesti ottaen. Se on ihan totta, niin kuin edustaja Zyskovicz sanoi, että kansalaisten oikeustajua koetellaan edelleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

tässä asiassa, kun elinkeinoja rajoitetaan ja lapset eivät saa harrastaa, mutta meidän rajojen kautta virusta pääsee maahan, kun ennakkotestivaadetta ei ole vielääkään voimassa. Tässä asiassa oleellista on, että hallitus antaa eduskunnalle ripeästi esityksen tästä ennakkotestivaateesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Järvinen.

14.46 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! En haluaisi osaltani pitkittää perjantai-illan istuntoa, mutta jottei suomalaisille jää väärää kuvaa koronakoirista, on pakko palata tähän aiheeseen hetkeksi.

Niin ihania kuin koirat ovatkin, on harmillista todeta, että Suomessa ei vielä ole todellisia koronakoiria. Ei ole sellaisia koiria, jotka järjestelmällisesti ja riittävällä luotettavuudella havaitsisivat koronatartuntoja. Olen itse nähnyt videon viime vuodelta, jossa Suomen parhaaksi koronakoiraksi nimetty koira etsii viidestä näytteestä koronanäytteitä. Se aistii näistä viidestä näytteestä yhden näytteen oikein ja merkitsee kaksi niistä väärin. Tällainen koira ei toimi riittävällä luotettavuudella rajalla. Jos ette usko minua, uskokaa Ilkka Hormilaa, joka on Suomen ehkä tunnetuin koirien nenätyökouluttaja, ja hänellä on yli 30 vuoden kokemus kotimaassa ja ulkomailla. Hän on myös juuri se mies, jonka koronakoiratoimintaa lentokentällä organisoiva järjestö on nimennyt pääkouluttajakseen. Hormila itse on irtisanoutunut tästä nimityksestä ja tästä toiminnasta täysin, koska hän sanoo samaa: ei ole vielä sellaisia koiria, jotka riittävällä luotettavuudella havaitsisivat koronatartuntoja. Suomessa toki on koiria, jotka ovat löytäneet yksittäisiä koronatapauksia, Suomessa on myös koiria, jotka ovat löytäneet yksittäisiä syöpätapauksia, mutta ei ole sellaisia koronakoiria tai syöpäkoiria, jotka riittävällä luotettavuudella löytäisivät näitä tapauksia, ja on ilman muuta selvää, että tällaisessa tilanteessa, kun olemme koronatartunnoista huolissamme, me tarvitsemme rajoillemme luotettavia testejä, sellaisia tapoja, jotka eivät anna väärää turvallisuudentunnetta testin läpäisseille ihmisille, ja sen takia tässä tilanteessa on satsattava muihin keinoihin. Siitä huolimatta toivon, että nenäkoiratyöskentelyä ja -koirien kouluttamista tuetaan, koska voi vielä tulla se päivä, että koirat pystyvät havainnoimaan luotettavalla tavalla jonkun epidemian tai viruksen tai vaikka sen syöpäsairauden.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Nurminen.

14.49 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa herra puhemies! Kun täällä on osoitettu syyttävää sormea hallitusta ja avia ja muita viranomaisia kohtaan, niin haluan kyllä rehellisyyden nimissä todeta sen, että hallituksen tahtotila on ollut koko ajan, että kaikki rajalle tulevat testataan. Hallitushan jo syksyllä antoi tästä lausunnon, mutta kuten muistatte, silloinhan meidän johtavat oikeustieteilijäthän kumosivat tämän, että eivät riitä valtuudet, ja tietysti aveilla, [Jussi Halla-ahon välihuuto] virkamiehillä, on ollut iso kynnys soveltaa tätä, koska tämä oikeustila on ollut epäselvä. Tämä on tartuntatautilaki, tätä on viime kaudella valmisteltu, ja nyt tähän tilanteeseen on saatu selkeys. Nyt viranomaiset ovat pystyneet toimimaan sillä tavalla, miten me kaikki täällä ollaan koko ajan yritetty ja haluttu tehdä.

Rehellisyyden nimiin on myös sanottava, että ulkomailta tulleet tartunnat, kun katsotaan tällä hetkellä tilastoja, ovat noin 1,5 prosenttia — tällä viikolla, kun näitä katsoimme. Ja kun toisaalta täällä on sanottu, että muuntovirus on tullut Suomeen, niin rehellisyyden nimissä on myös sanottava, että se on tullut kaikkialle muuallekin maailmaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

No sitten kolmanneksi on sanottava, että nyt tällä esityksellä ja näillä viranomaispäätöksillä meillä on kaikille ihmisille terveystarkastus rajalla, ja se sisältää myös tämän pakko-testauksen, mikäli tartuntatautiviranomainen näin määrää. Meillä on aukoton järjestelmä. Me luodaan tällä esityksellä meidän viranomaisille parhaat välineet ajanmukaisesti puuttua ja estää koronaviruksen leviäminen Suomeen. Oli koronakoirat, oli mitkä testit tahansa, ajanmukaisesti viranomaisilla on oikeus käyttää näitä kaikkia välineitä, ja tämä antaa siihen mahdollisuuden.

Täällä on viitattu tähän meidän valiokunnan yksimieliseen lausumaan. Se ei edellytä mitään uuden säännöksen tuomista eduskuntaan, vaan nimenomaan hallitus valmistelee menettelyn, millä jatkossa terveysturvallisesti pystytään tämä asia huolehtimaan, jos matkustus lisääntyy.

No sitten viimeiseksi: Perussuomalaiset esimerkiksi ovat nyt jakaneet näitä lausumia tänne, mutta valiokunnassa kuitenkin käsiteltiin tämä yhdessä ja te tuitte tätä esitystä ettekkä esittäneet mitään näistä lausumista. Vähän ihmettelen, minkä takia nytten, valiokunkäsittelyn jälkeen, teillä tulikin nyt näitä toiveita näistä lausumista.

Mutta en halua pitkittää tätä sen enempää, haluan vielä painottaa, että nyt on tärkeää saada tämä voimaan. Kaikille tulee pakollinen terveystarkastus rajoille, ja tällä me pystytään jatkossa turvallisesti hoitamaan tämä asia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hyvä. — Edustaja Risikko.

14.52 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä tuohon edustaja Nurmisen puheenvuoroon. Hän monta kertaa käytti sanoja ”rehellisyyden nimissä”. Kyllä minä nyt sanon rehellisyyden nimissä, että hitaasti tämä on edennyt. Miettikää sitä, että viime syksynä tänne tuotiin hallituksen esitys. Se oli huonosti valmisteltu, jouduttiin toteamaan, että tämä ei käy. En tiedä, miksi on aikaa näin kauan kulunut. Nyt tänne sitten tuodaan laki, ja sitten yhtäkkiä todetaankin, että tähän on ollutkin jo aikoja sitten. Tämä ei vaan mene nyt läpi. Minä olen itse ollut lähes kymmenen vuotta noissa hommissa, ja noin se ei mene, koska siellä pystytään tekemään yhdessä vuorokaudessakin sellainen asetus tai tämäntyyppinen toimintaohje. Ja onhan se nyt aivan kummallista, jos ei sosiaali- ja terveysministeriössä ole virkamiehiä, jotka tietävät ja tuntevat tartuntatautilain, sen, että tämä mahdollisuus on ollutkin jo olemassa. Kyllä tässä jokainen meistä nyt tajuaa, että ei tässä nyt ihan kaikki ole kunnossa, ja turha tätä nyt on mustaa valkoiseksi yrittää selittää, koska ei kukaan usko.

Mutta sitten se varsinainen puheenvuoroni. Me puhumme täällä — tai oikeastansa emme me, vaan ulkopuolella puhutaan — liikkumiskiellosta, ja hallitus erityisesti heittää joka vuorosanoissa ja lauseissa, että sitten tässä on vielä tämä liikkumiskielto. Kyllä nyt pitää ottaa lusikka kauniiseen käteen ja todeta, että meillä on vaikka kuinka monta työkalua vielä käyttämättä ja vaikuttavia työkaluja: testaukset rajoille, niiden kertakaikkinen organisointi, sitten matalan kynnyksen testauspaikkoja ja nämä kaikki, mihin edustaja Zyskovicz viittasi — niitä kaikkia todella kannatan huomioitavaksi.

Maskien käyttö: En voi mitenkään ymmärtää, että me emme voi luoda täällä Suomessa maskipakkoa sellaisiin paikkoihin, missä niitä nyt tarvittaisiin, kun ne voidaan muissa maissa luoda. Tässä on viitattu siihen, ettei voi valvoa, mutta onhan sitä maskin käyttöä nyt paljon helpompi valvoa kuin esimerkiksi turvavöiden pitoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Ja sitten sanktiointi: minun mielestäni meidän pitää nyt miettiä myös sanktiointia sellaisissa tilanteissa, joissa et noudata näitä ohjeita, koska olet itsellesi vaarallinen ja muille vaarallinen, ja sellaisiinkin on tällä hetkellä ihan keinot käytössä.

Oikeuksia korostetaan aivan valtavasti, mutta pitää muistaa, että ne tulevat aina velvollisuuksien kanssa yhdessä, ja tämä on nyt unohtunut Suomessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

14.55 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Helppo yhtyä näihin muutamaan tai ainakin tähän edelliseen puheenvuoroon rehellisyyden nimistä. Olemme varmaan kaikki tietoisia siitä, että tämä pakkotestaus rajalla olisi ollut mahdollista jo nykyisin mukaan. Käytännöjään muutettiin ja on muutettu jo ennen kuin tätä lakiesitystä on hyväksytty, eli se hän jo kertoo siitä, että se on mahdollista. Eli tämä laki on niin sanotusti vähän tarta pä tarta, mutta eipä siinä mitään. Säädetään se täällä sitten, jos se jollekin on vielä epäselvää.

Mitä tulee tuohon aikaisempaan keskusteluun, edustaja Zyskowicz otti esille tuon ennakkotodistuksen. On totta, että perustuslakitulkinnat monta kertaa tuntuvat vähän järjetömiltä rajoituksilta, mutta itse asiassa tässä tapauksessa perustuslakivaliokunta lokakuussa 2020 totesi, kun hallitus toi tämän esityksen mahdollisuudesta vaatia tätä ennakkotodistusta rajoilla, että se piti tätä perustetta hyväksyttävänä ja mahdollisena, mutta tässähän kävi niin, että liikenne- ja viestintäministeriöstä tuotiin muistiolla liikenne- ja viestintävaliokuntaan lisäselvitystä, mutta perustuslakivaliokunta ei mitään lisämuistioita tutkaile ja myöskin totesi, että se lainvalmistelu on ollut puutteellista ja kehnoa ja perusteluilla säätämistä. Ministeri Harakka ansiokkaasti tietysti ymmärsi yskän ja peruutti sen esityksen, ja siitä lähtien me olemme nyt kuusi kuukautta odottaneet sitä uutta esitystä. Tästä on usein sanottu julkisuudessa, valitettavasti ministereidenkin suusta, että eduskunta sen kaatoi ja tämä on via dolorosa ja mitä kaikkea. Ei, ei suinkaan. Siellä annettiin teille viitat, että tuo kaapa nyt selkeät sävelet yhdessä hallituksen esityksessä, ja ainakin tässä lausunnossa perustuslakivaliokunta totesi, että tämä on ihan mahdollista. Ei sieltä mitään sellaista sanottu, että se ei ole mahdollista, mutta jos siellä on joitakin sellaisia kohtia, jotka menevät ylitulkinnaksi, niin kyllä minä ainakin ymmärsin, kun viime kaudella perustuslakivaliokunnassa istuin, että meillä on tulkintoja, jotka muuttuvat ajassa, ja niitä voidaan myös kaartaen ja muutenkin muuttaa. Eihän se nyt sitä tarkoita, ettei poikkeusajassa voisi järkeä käyttää.

Näistä tartuntamääristä on ihan pakko sanoa, että tuossa pari päivää sitten HUS-ylilääkäri Järvinen kertoi, että muiden kuin ruotsin- ja suomenkielisten koronatartunnat ovat nousussa ja kantaväestön taas laskussa. Siitä huolimatta kuuluu nyt viestejä, että rokotteita annetaan ensisijaisesti niille, jotka eivät mielellään noudata näitä rajoituksia. Järvinen kertoi, että yksi syy on ehkä heidän ikäryhmänsä ja suhtautumisensa koronaan. Kyllä pidän tietysti vähän erikoisena, että jos ei kiinnosta asian hoitaminen, niin sitten palkinnoksi saa etuilla rokotukseen.

Ja noista koronakoirista toteaisin, että mites sitä kokemusta saa, [Puhemies koputtaa] ellei siellä voi olla, eli jos se nyt joskus opettelee ja harjoittelee, niin minä en nyt oikein ymmärrä [Puhemies koputtaa] tätä negatiivista suhtautumista siihen. — Kiitos, puhemies, aika loppuu nyt. [Heli Järvinen: Ne pitää kouluttaa ensin!] — No miten niitä koulutetaan, jos niitä ei käytetä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Guzenina.

14.58 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Täällä salissa on käyty minun mielestäni nyt tässä iltapäivän aikana [Leena Meren välihuuto] hyvää, rakentavaa keskustelua. — Nyt edustaja Merikin kuuntelee siellä taaempana. — Täällä on käyty ihan hyvää keskustelua, minun mielestäni juuri tällaista vuorovaikutteista. Kuuntelemme tarkkaan, mitä toinen sanoo, ja pyrimme löytämään yhteisiä ratkaisuja. Sehän on se, mitä meidän tässä pitäisi pystyä tekemään. Tämä on meidän aivan yhteinen taistelumme. Ja kun sanon, että tämä on meidän yhteinen taistelumme, niin tämä ei ole ainoastaan meidän yhteinen taistelumme täällä eduskunnassa, tämä ei ole ainoastaan yhteinen taistelu valtioneuvostolle, eduskunnalle, ministeriöille, vaan tämä on yhteinen taistelu, johon pitäisi saada ihan joka ikinen täällä Suomessa oleva osallistumaan.

Ja minä olen erittäin huolissani, arvoisa puhemies, siitä, että meillä esimerkiksi rakennustyömaille edelleen ei noudateta näitä koronasääntöjä, siitä, että näkee, kun rakennustyömailta purkautuu miehiä, he tulevat sieltä ulos ilman maskeja, menevät paikallisiin kauppoihin, tekevät ostoksensa ilman maskeja, ilman koronahygieniasääntöjä. Minä olen myös erittäin huolissani siitä, että meillä tietyillä kaupunkialueilla tämä korona on ilmaantuvuudeltaan tällä hetkellä suurempi kuin joillain toisilla alueilla. Mutta siitä huolimatta en kannata sitä — edustaja Meri tähän viittasi — että me esimerkiksi maahanmuuttajataustan perusteella asettaisimme ihmisiä koronajonossa toistensa edelle. Se ei ole kestävä. Mutta sitä minä kannatan ja olisi ehkä perusteltua pohtia, että laajemmilla alueilla, kuten esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, jossa ollaan todella kriittisessä vaiheessa koronan tartuttavuuden osalta — niin kuin meidän terveysviranomaiset ovat arvioineet, ja niin kuin siellä tartuntaviranomaisten puolella on nyt arvioitu — huomioitaisiin se, kun kesä tulee ja ihmiset lähtevät kesämökeille, ettei kävisi niin, että täällä ei ole saatu vielä riittävästi väestöä rokotettua ja tämä porukka lähtee sitten muualle maakuntiin ja vie täältä pääkaupunkiseudulta mukanaan tätä virusta. Eli meidän pitää pystyä ajattelemaan tätä asiaa myöskin pragmaattisesti.

Ja sitten toivoisin kovasti, että kun käymme tätä keskustelua täällä, niin me kävisimme sitä asioiden oikeilla nimillä. Eli siihen, kun sanotaan, että meidän rajat vuotavat: Täällä salissa on jo useaan otteeseen todettu, että Suomi on saanut huomautuksen liian tiukasta rajavalvonnasta, eli se rajavalvonta on yksi asia, mutta siitä olen samaa mieltä, puhemies, että meidän koronakontrolli ei ole ollut paras mahdollinen huolimatta siitä, että meillä on muuten rajalla kontrolli. Siis tänne Suomeen ei tällä hetkellä pääse tuosta vaan, turistit eivät tänne pääse tulemaan tuosta vaan, mutta siitä huolimatta meidän rajat ovat vuotaneet. Ja kannan aivan erityistä huolta siitä, että kun meillä tuossa lahden takana [Puhemies koputtaa] naapurimaassa on taudin ilmaantuvuus tällä hetkellä todella dramaattinen, niin me reagoimme tähän mahdollisimman nopeasti, ja nyt tätäkin asiaa ollaan [Puhemies koputtaa] hallituksen puitteista viemässä eteenpäin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt aika täynnä. — Edustaja Juvonen.

15.01 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Vastaan kysymykseen, minkä, edustaja Nurminen, kysytte liittyen koronakoiriin. Nythän paljastui Tullin huoli siitä, että koronakoiria ei olisi mahdollista käyttää. Ja miksi niitä tulisi voida käyttää? Luen teille valvonta-johtaja Mikko Grönbergin kommentin: ”Kun kyse on miljoonista matkustajista, kaikki,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

mikä on arvaamista parempaa, vie prosessia oikeaan suuntaan.” [Leena Meri: Aivan!] Valvontajohtaja Mikko Grönberg Tullista.

Perussuomalaisen lausuma perustuu siihen, että on tärkeää saada selkeää tietoa ja raportointia koulutustilaisuuksista ja niiden kautta myös totta kai kehittää ja edistää koulutuksia ja sitä, että koira ja sen hajunenä pystyisivät mahdollisesti havaitsemaan myös näitä koronaltistumisia ja sitä kuumetta, mikä täällä juurikin nousi esille. Eli tämä tähän kommentina.

Mitä tulee sitten näihin muihin lausumiin, mitä nyt esitimme, kyllähän viime päivien keskustelut ovat osoittaneet, että laissa on edelleenkin paljon korjattavaa. Me olemme Suomessa hyvin pidättyväisiä, ja meidän ei tule olla kansa, joka ei osaa sanoa ”ei”. Lainsäädäntö on sekavaa. Sen takia pidämme tärkeänä, että sitä selkeytetään, jotta viranomaistojen ja kansalaiset tietävät, missä mennään.

Maskeista: On ollut huolestuttavaa, että Savonlinnan-bussissa oli noin 10 matkustajaa, jotka altistuivat, osa sairastui. Bussi matkusti muun muassa Itä-Karjalan Kansanopistoon, jossa muun muassa rehtori sairastui, bussikuski sairastui. Eli maskeilla on merkitystä. Perussuomalaiset uusivat sen esityksensä, että julkisissa liikennevälineissä tulisi olla maskit, kuin myös sen huolen, että on tärkeää, että me ihmiset olemme vastuullisia ja me käytämme maskeja.

Olisi mielenkiintoista tehdä nyt uusi tutkimus maskien hyödyistä. Voisiko uusia tilanteen, että henkilö, jolla on koronatartunta, ei käytä maskia ja henkilö, jolla on koronartartunta, käyttää maskia ja muilla on maskit? Mikä on tartuttavuus? Minä hoitajana ainakin kyllä puolustan maskeja ja pidän niitä erittäin tärkeinä.

Tänään saimme lukea, että Kouvolassa ovat olleet hautajaiset, joiden turvajärjestelyt ovat menneet täysin mönkään. Siellä on ollut valtavasti henkilöitä läsnä, ja nyt on paljon altistumia ympäri Suomea. Eli tarkkana pitää olla, ja valvonnan pitää pelata. Se ei pelaa.

Ohjauskirjeet ovat olleet vajaita, ja niihin otamme kantaa viimeisimmässä lausumassamme. Eli on erittäin tärkeää, että rajoilla tiedetään, miten siellä toimitaan. Ja nämä ovat perusteena sille, miksi me nyt nostamme näitä tärkeitä asioita esille.

Arvoisa herra puhemies! Korona on erittäin vakava epidemia, ja me elämme tällä hetkellä todella vaarallisessa ja vaikeassa tilanteessa. Ja on tärkeää, että me korostamme sitä, kun me näemme henkilön, jolla ei ole maskia, että me puhumme omille läheisillemme ja ystävillemme, että käyttäkää maskia, pitäkää turvaväli, huolehtikaa käsihygieniasta, koska kyllä niillä keinoilla me päästään todella pitkälle.

Mitä tulee [Puhemies koputtaa] rokotuksiin, niin rokotusaikataulua on toki nopeutettava, että mahdollisimman moni saisi rokotuksen. Ja ei minkäänlaisia ohijonoja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Aikataulu! — Edustaja Junnila.

15.05 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Minä en oikein ymmärrä tätä rajaturvallisuuskeskustelua, kun sosiaalidemokraateilla on mielestäni jatkuvasti tarve antaa vähän harhaanjohtavaa informaatiota, kun me kaikki tiedämme, että hallintovaliokunnassa on selvitetty nämä toimet rajalla. Suomea on verrattu muihin maihin, ja on käynyt selväksi, että Suomella on huomattavasti löperömmät käytännöt näissä asioissa kuin on muissa maissa, niin että se ei yksinkertaisesti pidä paikkaansa, että meillä olisi parempi rajaturvallisuus tämän suhteen. Rajaturvallisuuden tiukentamisen lisäksi on tietenkin tärkeää, että myös pakkotestaaminen olisi mahdollista esimerkiksi ulkomailta saapuville henkilöille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Mutta puutun nyt näihin koronakoiriin, kun edustaja Järvinen perusteli yhdellä asiantuntijalla ja sitten yhdellä videolla, miksi niitä ei olisi järkevää ottaa käyttöön. Tullihan on teettänyt yli 400 testiä, joissa näitä on testattu, ja ne ovat noin 90-prosenttisesti pystyneet havaitsemaan infektion. On varmaan kaikille selvää, että nyt tarvitaan kaikki mahdolliset työkalut, että tämä epidemia ja pandemia saadaan kontrolliin. Ja eihän näiden koronakoirien tarkoitus ole toimia sairaanhoitajina tai lääkäreinä tai laborantteina tai laboratorioanalyttikkoina, siitä ei ole kysymys. Kysymys on siitä, että pystytään seulomaan isosta massasta niitä, keillä mahdollisesti tämä infektio on. Kaikki mahdolliset työkalut tarvitaan. Koronakoiran tarjoama apu on varmasti hyvin tarpeellinen, onhan se selkeästi terveyshenkilöstön tai tullimiehen nenää parempi — tämän varmasti edustaja Järvinenkin uskaltaa todeta. Mutta minä edelleen tätä ihmettelen, kun tähän on käytetty valtavasti rahaa ja valtavasti aikaa ja näistä olisi todistettavasti apua. Kyllä tässä pandemiatilanteessa yksinkertaisesti kaikki mahdolliset keinot kannattaa ottaa käyttöön, vaikka ne eivät olisikaan 100-prosenttisesti tehokkaita. Kysymys on siitä, että nämä auttavat viranomaistoimintaa. Siitä on kysymys, eivät nämä ole mitään lääkärin korvaajia siellä rajalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Halla-aho.

15.07 Jussi Halla-aho ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustaja Nurmisen puheenvuoro oli monellakin tavalla aika erikoinen. Hän sanoi, että hallituksella on kaiken aikaa ollut selkeä tahtotila panna rajaturvallisuus nimenomaan tartuntojen osalta kuntoon, ja hän viittasi, kuten moni muukin siellä vasemmalla laidalla, tähän viimesyksyiseen hallituksen esitykseen. Tässä annetaan jatkuvasti ymmärtää, että eduskunta olisi jotenkin ollut tässä esteenä, mikä on jo lähtökohtaisesti hassu väite tai narratiivi, koska hallituksella on eduskunnassa enemmistö. Todellinen syyhän siihen hallituksen esityksen etenemättömyyteen oli se, että se oli täysin kelvottomasti valmisteltu, mikä on täysin riidaton tosiasia. Ja nyt kysymys kuuluukin, mitä sille esitykselle tapahtui tämän jälkeen, jos hallituksella oli vahva tahtotila edistää asiaa. Miksi täällä on puoli vuotta odotettu uutta, korjattua, parempaa ja laadukkaampaa esitystä?

No edustaja Nurminen myös totesi, kuten moni muukin siellä vasemmalla laidalla, että vain pieni osa uusista tartunnoista tulee ulkomailta, mikä on tietenkin tässä tilanteessa aivan totta. Mitä enemmän meillä tauti leviää kotimaassa, sitä pienempi suhteellinen osuus tartunnoista tulee ulkomailta, mutta tässähän on tarkoitus estää uusien virusmutaatioiden tulo tänne. Jos meillä olisi ollut puoli vuotta sitten tai vuosi sitten rajaturvallisuus samalla tasolla kuin se on useimmissa Euroopan maissa, me emme välttämättä olisi tällä hetkellä tässä tilanteessa.

Ja edelleen on kiinnitettävä huomiota näihin omituisiin väitteisiin, joita pääministerikin esittää Suomen tiukimmasta rajakontrollista. Eihän oleellista ole estää ihmisten liikkumista, vaan tartunnan saaneiden liikkumista. Ei se ole saavutus, että me olemme estäneet turistimatkailun, se, mitä pitää tehdä, on estää tartunnan saaneiden pääsy maahan. Tässä suhteessa hallitus on epäonnistunut täydellisesti, ja siitähän täällä pitäisi nyt puhua.

Olen edustaja Guzeninan kanssa täysin samaa mieltä siitä, että asioista pitää puhua niiden oikeilla nimillä, ja tällä hetkellä tilanne on se, että tauti leviää ennen kaikkea maahanmuuttajien ja ulkomaalaisten keskuudessa — viittaen Savonlinnan tapaukseen, Kouvolan tapaukseen, Turun tapaukseen. Helppo selitys ja poliittisesti korrekki selitys on se, että henkilöt työskentelevät ammateissa, joissa kontakteja ei voi välttää. Tämä on aika erikoinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

väite, kun tauti leviää kaikkein nopeimmin niissä kansallisuusryhmissä, jotka eivät tilastojen mukaan työskentele missään ammateissa, ja kun me puhumme Kouvolasta, me puhumme hautajaisista ja Turussa me puhumme vaihto-opiskelijoiden juhlista. Tässä on taustalla aivan silkka välinpitämättömyys, ja tämä on erityinen ongelma, johon pitää puuttua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Savio.

15.10 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tartuntatautilain muuttaminen ja päivittäminen on ehdottoman tarpeellista. Perussuomalaiset ovat jo vuoden ajan vaatineet rajoilla tapahtuvan epidemiologisen valvonnan lisäämistä ja säännösten selkeyttämistä, ja jos nämä tarvittavat muutokset olisi saatettu ripeästi voimaan viime keväänä, kun tämä erittäin rankka koronaepidemia alkoi, Suomessa todennäköisesti ei olisi tänään tarvetta keskustella muun muassa paljon puhuttaneista liikkumisrajoituksista, joita hallitus on väläytellyt käyttöön otettavaksi maan sisällä.

Arvoisa puhemies! Nämä edustaja Juvosen tekemät viisi lausumaehdotusta ovat kaikki tarpeellisia ja kannatettavia, mutta haluan kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota varsinkin viimeiseen lausumaehdotukseen. Siinä vaaditaan, että hallitus selkeyttää koronakriisin torjuntaan liittyvää tiedottamistaan, ja lisäksi painotetaan lainsäädäntömuutosten yksiselitteisyyttä ja selkeyttä.

Arvoisa puhemies! Mielestäni asia kiteytyy juuri tähän. Valitettavasti tähän mennessä sekä kansalaiset että viranomaiset ovat olleet usein hyvinkin epätietoisia tiheään muutuneiden, jopa poukkoilevasti muutettujen säännösten sisällöstä, tarkoituksesta ja kestosta. Nähdäkseni ongelmien juurisyy on pitkälti se, ettei hallituksella ole ollut eikä ilmeisesti ole vielä kukaan kunnolla harkittua ja ennen kaikkea ennakoimaan pystyvää koronastrategiaa. Sen sijaan koko vuoden ajan päätökset ovat perustuneet ennemminkin hitaaseen reagointiin. Samoin lakiehdotusten heikko valmistelu on johtanut niiden takkuamiseen eduskuntakäsittelyssä, kuten puheenjohtaja Halla-aho hyvin edellä totesi.

Arvoisa puhemies! Koronan torjuntastrategiaa tarvitaan, mutta tietenkään pelkkä hyvä strategia ei riitä. Uskon kuitenkin, että kun laaditut ohjeet ja säädetyt velvoitteet ovat selkeitä, on myös ylivoimainen osa suomalaisista valmis noudattamaan niitä epidemian hillitsemiseksi ennen laajan rokote kattavuuden saavuttamista. Siihen meidän tulee ehdottomasti ainakin tähdätä, ja mitään hävittävää sen suhteen ei ainakaan ole.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Risikko.

15.13 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan vielä parista asiasta:

Kaiken kaikkiaanhan meillä on tietenkin ongelmana se, että täysin me ei voida ennakoida ihmisten käyttäytymistä, ja siitä syystä varmasti, vaikka me ollaan täällä kehuttu sitä, miten me olemme kuuliaista kansaa ja teemme niin kuin käsketään, mutta onhan meillä myöskin sitten näyttöä siitä, että ihan niin ei tapahdu, ja sille taas ei mitään voi mutta se vaikeuttaa sitten sitä estotyötä ja ehkäisytyötä.

Ja nyt en mieti ketään erityisesti, mutta vain totean sen, että eihän tässä ole tällainen kokonaisuus lainkaan hallinnassa. Jos ajatellaan, että meillä avit pystyvät kyllä ja avit kieltävät vaikka sen — otan esimerkin omalta alueeltani — että enintään kymmenen henkilöä voi kokoontua. Sitten kuitenkin annetaan mahdollisuus, että tämä ei koske kaupunginvaltuustoa, -hallitusta ja lautakuntia. Onhan tämä nyt ihan käsittämätön juttu, että sitten ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

tetaan, että saa päättää, olisiko näiden 50 tai 60 köörin konklaavien sitten mahdollista kuitenkin kokoontua. Mielestäni pitäisi olla looginen, pitäisi olla systemaattinen. Tämä koskee kaikkia. Ei se tauti nyt välttämättä katso eikä se virus todellakaan katso muuta kuin limakalvoja. Ei se katso, onko tämä valtuutetun limakalvo vai onko tämä lautakunnan limakalvo, [Naurua] vaan se katsoo vain limakalvoja, ja sinne se menee. Eikä näitä pitäisi todellakaan järjestää tällaisessa tilanteessa. Se on täysin vastuutonta.

No sitten haluan vielä kiinnittää huomiota tartuntatautilakiin liittyen henkilöstöön. Nyt on jo ilmennyt semmoista, että on myöskin hyvin paljon aggressiivisuutta — enkä puhu henkilöstön aggressiivisuudesta vaan nimenomaan kansalaisten, joita nämä työntekijät joutuvat patistelemaan, kun etsivät niitä tartuntaketjuja. Siellä on ilmennyt hyvin paljon sellaista aggressiivisuutta, ja se on kyllä tällainen työnhyvinvointikysymyskin. Me useimmiten unohdamme esimerkiksi tartuntatautilain tilanteessa, että sen joutuu joku toteuttamaan tuolla kentällä ja nimenomaan siellä terveydenhuollon organisaatioissa ja sitten tietysti myöskin sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa organisaatioissa. Haluan vain nyt muistuttaa teitä, että se tartuntatautityö, mitä nyt tehdään näissä organisaatioissa, etsitään niitä tartuntaketjuja, muistutetaan, että testeihin ja niin edelleen — se ei ole mitään helppoa työtä. Ja uskon, että täältä eduskunnasta, meiltä kaikilta, menee sellainen empatian osoitus heille. No, kissa kiitoksella elää, mutta joka tapauksessa edes tämä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Elomaa.

15.16 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ihmettelen, mitä vielä jahkaillaan. Rajoille pitää saada pakkotestaukset tai todistus siitä, ettei ole koronaa. Perussuomalaiset ovat ajaneet tätä asiaa jo kuukausitolkulla. Tämä odottelu maksaa monta uutta tartuntaa. Jos se on mahdollista muissa maissa, miksi ei Suomessa?

Sitten edustaja Järvisen kanssa olen täysin eri mieltä siitä, että koiria pystyy käyttämään hyväksi tässä asiassa. Koira on erittäin loistava löytämään sairauksia, myös syöpää, monia muita, ja tässä korona-asiassa meidän täytyy ottaa kaikki toiminnot käyttöön, mitkä voisivat olla hyväksi, että löydettäisiin mahdollinen koronatartunta.

Sitten otan esille vaihto-oppilaat Turussa: pitivät bileitä, vaikka hyvin on tiedetty, että tämä ei ole mahdollista eikä näin saisi tehdä. No niin, nyt 70 on sitten saanut tartunnan, ja satoja on nyt sitten karanteenissa, ja nyt on pyydetty poliisivoimia valvomaan tätä asiaa. Kyllähän joku vastuu täytyy olla ja ajatella, että sanktioita täytyy jo antaa, jos näin holtitonta touhua on. Vanhukset ovat olleet jo vuoden koterissaan, ikäihmiset ovat palvelutaloissa, monet ovat vielä viimeisinä päivinään estyneitä tapaamasta omaisiaan. Tämähän on ihan järkyttävä tilanne. Ja sitten on toisia, jotka holtittomasti tuolla kokoontuvat.

Ja sama, mitä edustaja Risikko otti esille: Tämä ohjeistus ei ole ihan selvä, että jos on isompi yhdistys, niin voiko kokoontua, jos pitää pitää pakolliset kokoukset, vai eikö voi. Jos yhdistykseen kuuluu vaikka parituhatta jäsentä ja kokoukseen voi tulla alle sata ihmistä, niin eikös se ole silti kuitenkin vaarallinen tilanne? Se ohjeistus on vieläkin epäselvä.

Ja tosiaan — vielä kerran — rajoille pakolliset tarkastukset. Perussuomalaiset ovat tosiaan ajaneet tätä niin kauan, että nyt herätys, hallitus! — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Järvinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

15.19 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Tästä keskustelusta saa sen vaikutelman kuin perussuomalaisille riittäisi sellaiset ratkaisut, jotka ovat arvauksia parempia. Voin sanoa, että tässä vakavassa kansainvälisessä pandemiatilanteessa hallitukselle eivät sellaiset ratkaisut riitä. Me haluamme ratkaisuja, jotka pohjautuvat luotettavaan, tutkittuun tietoon. Me haluamme testejä, me haluamme rokotteita, ja me haluamme selittää tämän katalan viruksen.

Mitä tulee koirien hajuaistiin ja haistelukykyyn, on selvää, että koirat pystyvät haistamaan kymmeniä tuhansia kertoja paremmin kuin ihminen. Siitä huolimatta maailmalla ei tunneta syöpäkoiria eikä koronakoiria juuri siitä syystä, että erilaiset virukset ja syöpäsairaudet ovat niin eri tavoin, monenlaisin hajuin ilmeneviä, että koira ei pysty helposti opettelemaan niiden kaikkia variaatioita. Me tunnemme hyviä hypokoiria, eli koiria, jotka haistavat yhden ihmisen verensokerin tason muutoksen. Silloin puhutaan aina yhdestä henkilöstä ja hänen omista hajuistaan, puhutaan hyvin konkreettisesta hajuryhmästä. Mutta kun puhutaan yleisesti syöpäsairauksista tai koronaviruksesta, se hajuarsenaali on niin valtava, että tällaisia tutkittuja, luotettavia koiria valitettavasti ei ole.

Ja edustaja Meri, näitä koiria ei voi kouluttaa siellä rajoilla, sehän antaa aivan virheellisen turvallisuudentunteen kaikille. Niitä koulutetaan laboratorio-olosuhteissa, jossa niillä on lukemattomia näytteitä, ja sitä koulutustyötä pitää ilman muuta jatkaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatketaan edelleen puhujalistaa. — Edustaja Holopainen.

15.21 Mari Holopainen vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on ollut aika kovia ja paikkaansa pitämättömiä väitteitä siinä, että Suomi olisi pärjännyt jotenkin muuta Eurooppaa huonommin, ja sehän ei pidä paikkaansa. Monessa Euroopan maassa on ollut erittäin kovat rajoitukset, ja myöskin tautitilanne on ollut paljon huonompi. Ei ole montaa maata, jotka tässä vertailussa pärjäisivät Suomelle. Ja nyt tietysti myös muuntovirus täällä leviää, ja on selvää, että tässä pitää tehdä tarkkaa harkintaa nyt sen suhteen, ettei tiettyjä perusoikeuksia ikään kuin ylitulkita sitten toisten yli.

Ja tämmöinen maski: tämä on ihan selvää, ja minun mielestäni on täysin perusteltua säättää maskipakko. Kyllä meillä pitää myös housut olla jalassa, kun kuljemme tuolla, ei se sen kummallisempaa ole. Itse asiassa, kun puhutaan velvollisuuksista tai pakoista, niin ehkä siinä on semmoinen terminologinenkin ero: jos aletaan puhua pakoista, niin siihen tulee helposti semmoinen negatiivinen suhtautuminen, ja voisikin puhua velvollisuudesta käyttä maskia. Se on ihan täysin perusteltua, se on yksi osaratkaisu.

Toinen on se, että meillä olisi vielä enemmän viestintää ihmisille ja käytettäisiin siihen resursseja: tiedotetaan jatkuvasti. Ei se riitä, että jostakin netistä joutuu mennä hakemaan näitä tietoja, vaan ihan jatkuvasti annetaan ohjeistusta, miten tulisi toimia. Sitä ei voi aliarvioida.

Sitten toki tämä jäljityksen saaminen vielä nopeammaksi olisi tärkeää. Kyllä vieläkin tulee palautetta siitä, että kouluissa ja varhaiskasvatuksessa voi olla viiveitä sen suhteen, milloin sieltä saa sen tiedon. Ja se on tosi ikävä tilanne, koska kyllä kouluissa ja varhaiskasvatuksessa on pystytty lapulla tiedottamaan täiepidemiasta tähän asti. Eli heti kun siellä havaitaan täiepidemia, niin siellä on lappu päiväkodin ovella ja se pystytään huomioimaan, mutta sitten jotenkin tässä on tämmöinen ylivarovaisuus syntynyt tämän epidemian

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

osalta, ettei ole pystytty tiedottamaan heti luokille. Jos siitä tehdään liian monimutkaista, jos ylitulkitaan sitä, miten voidaan tiedottaa, niin se totta kai tuo sinne viiveitä.

Ja sitten nämä rakennustyömaiden, telakoiden, muiden työpaikkojen käytännöt: Niihin täytyisi olla myös paremmat keinot puuttua, ettei ole semmoisia työpaikkoja, missä sitten pidetään palaveria — jos se läsnäolopalaveri on aivan pakko pitää — ilman maskeja. Tätkin kuulee, että vielä tällaisia käytäntöjä on.

Ja toki sitten on hyvä huomioida, että meillä on nyt sitten KRAR suositellut, että olisi hyvä huomioida myös alueellinen epidemiatilanne, kun rokotuspainopistettä mietitään. Nyt tietyt alueet voivat toimia epidemian moottorina koko Suomen kannalta. Siinä sitten lasketaan lopulta, kuinka paljon enemmän ihmishenkiä menetetään, jos ei epidemiaan tartuta sellaisilla keinoilla, myös semmoisilla [Puhemies koputtaa] terveydellisillä keinoilla, jotka ovat toimivia, tai kuinka paljon Suomi menettää kansantaloudellista hyötyä, ja kuinka paljon tappiota tulee siitä, että Suomi on kiinni kaksi kuukautta enemmän.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika täynnä. — Edustaja Nurminen.

15.25 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa herra puhemies! En vie pidempään aikaa, mutta haluaisin kahteen asiaan vielä oikaista, mitkä täällä ovat tulleet esille.

Ensinnäkin kun edustaja Elomaa täällä piti palopuheen siitä, että mitä hallitus jähkailee, ja pyysi hallitusta heräämään tähän pakkotestaukseen — meillä on nyt rajalla ne pakkotestit voimassa, kun menette tuonne lentokentälle. Siellä tehdään kaikille terveystarkastus, joka sisältää tämän testauksen. Se on nyt voimassa, ja se tehdään kaikille. [Leena Meren välihuuto] Haluan vielä teroittaa tätä viestiä. En tiedä, miten saisin sen kerrottua vielä selkeämmin, mutta haluan sen nyt vielä hyvin selkeästi todeta, että se on voimassa.

On totta, mitä edustaja Halla-aho toi, että olisi ollut toivomisen varaa siinä, että tämä oikeustila olisi ollut selkeämpi jo aikaisemmin. Tämä prosessi on ollut valitettavaa, mutta en kuitenkaan hyväksy sitä väitettä, että tämä olisi vuotanut kuin seula, kuten jo tässä aikaisemmin viittasin prosentteihin.

Sitten edustaja Meren kommenttiin, tähän maahanmuuttajaväestön rokottamiseen: Haluan tässä nyt vielä todeta myös sen selkeän linjauksen, että rokotejärjestystä ei tule muuttaa [Leena Meri: No hyvä! Antakaa selkeät ohjeet!] — kyllä — eikä tule hyväksyä mitenkään tätä, että etnisin perustein tehtäisiin tätä rokottamista, vaan aivan selvää on, että meidän täytyy luottaa tähän THL:n asiantuntija-arvioon ja me tehdään tämän riskiarvion pohjalta niin, että riskiryhmäläiset ensin. Haluan myös tämän tuoda vahvasti esille, koska tämä on tärkeä asia ja pitää myös terävöittää tämä tieto, [Puhemies koputtaa] ettei väärä tieto liiku. — Kiitoksia, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia, kiitoksia. — Edustaja Junnila.

15.26 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Tässä asiassa on varmaan hyvä myös edetä, jotta päästään päätöksentekoon ja sen mukaisiin toimenpiteisiin. Puutun kuitenkin vielä kahteen asiaan.

Olen ollut siinä uskossa, että vihreät arvostavat sivistystä, koulutusta ja tutkimusta, mutta edustaja Järvisen puheiden jälkeen en ole tästä aivan vakuuttunut, ja siksi kehotankin häntä tutustumaan Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tutkimusryhmän tuloksiin näistä koronakoirista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Totean vielä jatkosta sen verran, että taudin etenemisen ennustaminen on tietenkin hyvin vaikeaa, mutta se, mihin hallitus ja viranomaiset voivat vaikuttaa, on tehtävien toimien ennakoitavuus. Tähän saakka on toimittu operatiivisesti ilman strategiaa, reagoiden ja kii-reellä. Toivon todella, että nyt ymmärretään myös katsoa tulevaisuuteen ja miettiä exit-strategiaa tästä. Britannialla on, Saksalla on. Tästä pandemiasta toipumiseen tarvitaan myös strategia, miten tästä päästään ulos. Ei voi olla niin, että aina vain reagoidaan eteen kasautuviin ongelmiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Guzenina.

15.28 Maria Guzenina sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Luin tänään Twitteristä tasavallan presidentin Sauli Niinistön tviitin. Hän kertoi, että hän on saanut juuri ensirokotuksen Pfizer-Biontechiltä, ja hän toteaa näin: ”Tästäkin eteenpäin muita kunnioittaen, maskia pitäen ja varovaisuutta noudattaen; rokotettu tai koronan sairastanut saattaa silti levittää tautia.” Tämä on äärimmäisen tärkeä viesti koko Suomelle. Kun me puhumme täällä tärkeästä asiasta, siitä, millä tavalla rajat pitävät koronan osalta, niin meidän täytyy myöskin puhua siitä suuremmasta kuvasta, siitä, mitä tapahtuu, kun meidän väestöä nyt rokotetaan, ja me emme tiedä vielä kaikkea tästä viheliäisestä taudista. Ja minun mielestäni tämä tasavallan presidentin viesti maskien käytöstä on äärimmäisen tärkeä tässä tilanteessa.

Tohdin sanoa, että itse maallikkona pitäisin hyvänä, että meille tulisi maskipakko, mutta toki odotan sitten niitä terveysviranomaisten linjauksia tämän asian suhteen, mutta näin minun sydämeni sanoo, että kyllä tämä maskipakko olisi perusteltu tänne meille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Meri.

15.29 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen siitä, että sosiaalidemokraateista on nyt tullut lupausta, ainakin mikäli edustaja Nurmista on uskomista, että missään tapauksessa mitään ohituskaistoja ei tule rokotuksille, ja odotankin nyt pääministerin ohjetta. Nythän pääministerillä on sitten tiedotus- ja ohjausvastuu. Toivottavasti tämä nyt sitten on lupaus Suomen kansalle ja koko sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä on tätä mieltä, ja pidätte huolen, että tämmöistä ei tule tapahtumaan.

Tuossa muutama päivä sitten olin MTV-kanavalla Aki Lindénin kanssa, myöskin sosiaalidemokraatti, ja hän lupasi, että tämä laki ennakkotesteistä on tulossa, mutta hän jätti siinä vastaamatta, että koska. Ehkä sieltä nyt voitte kertoa sitten, milloin tämä hallituksen esitys on tulossa, mitä nyt olemme odottaneet puoli vuotta, josta olen puhunut — ja puolueen puheenjohtaja ja edustaja Elomaa tietysti tarkoittivat tätä, edustaja Nurmiselle tarkennus siitä vielä.

Ja mitä tulee näihin tullikoiiriin, niin valitettavasti edustaja Järvinen on tainnut nyt lähteä kuuntelemasta tätä keskustelua, mutta meillä on tosi vakava tilanne, ja meillä on paljon työttömyyttä, ja ikäihmiset ovat olleet vuoden kotona, eivät ole päässeet urheilemaan eivätkä aluksi päässeet edes sukulaisten luokse ja ovat paljon laittaneet viestejä, että on tosi raskasta, ja silloin meidän pitäisi tehdä kaikkemme. Kun katsoin esimerkiksi tätä Helsingin Sanomien juttua, niin Tullin valvontajohtaja Grönberg kertoo, että 400 harjoituksessa pystyttiin todentamaan 90 prosenttia. Eikö se nyt jo riitä? Onko tässä nyt oikeasti tarkoitus tehdä kaikki mahdollinen vai ei?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Pidän oikeastaan aika sopimattomana, että kun tästä on tullut kuitenkin toiveita myös Tullista päin ja ihmiset tätä toivovat, niin edustaja Järvinen nauraa täällä päin naamaa, kun ihmiset pohtivat sitä, että olisi hyvä, että tätä toimintaa jatkettaisiin. Jotenkin tuntuu siltä, että toivottavasti se ei ole se asenne, millä suhtaudutaan siihen, että teemme siis aivan kaikkemme, että nauretaan päin naamaa, kun joku edustaja haluaa tämmöisistä asioista täällä keskustella.

Avustajakoiratoiminta on hyvin laajaa. Me tiedämme avustajakoirista, että ne haistavat sairauksia, lääkityksen tarvetta. Tunnen henkilökohtaisesti Hyvinkäältä erään vihreiden edustajan, jolla on tämmöinen avustajakoira, joka on oppinut haistamaan erilaisia sairauksia, ja hän pystyy sen avulla välttämään valtavaa lääkitystä. Ehkä edustaja Järvisen kannataisi olla yhteydessä tähän vihreiden valtuutettuun, että tämä kertoisi, millä tavalla koirat toimivat ja näin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.32 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Täällä edustaja Guzenina viittasi tasavallan presidentin lausuntoihin. Minä viittaisin YK:n pääsihteeri António Guterresin hiljattaiseen arvioon, kun hän puhui YK:n ihmisoikeusneuvostossa, ja hän totesi, että tätä pandemiaa on osassa maailman maita käytetty välineenä hallituksen kriitikkojen vaimentamiseen. [Jussi Halla-aho: Nimenomaan!] YK:n pääsihteeri ei maininnut maita, mutta kun olen tätä keskustelua tänään täällä kuullut, niin olen täysin varma, että Guterres ei olisi tuolle listalle laittanut Suomea missään tapauksessa. Tämä maa todella sallii avoimen keskustelun: täällä on kuultu kantoja ja näkemyksiä siitä, kuinka hallituksen koronavastaiset toimet ovat toimineet ja onnistuneet. Ja kansainväliset tilastot tietysti kertovat puolestaan, kuinka hienosti Suomen hallitus on tässä todella onnistunut. Me olemme joutuneet käyttämään valitettavankin tiukkoja toimia, ne on oikein ajoitettu koko ajan, ja seurataan tarkasti tätä tilannetta. Kieltämättä on täysin selkeä asia, että taloudelliset menetykset mutta ennen kaikkea inhimilliset menetykset tämän koronan osalta ovat Suomessa pienimpiä koko maailman mitassa. Oletan, että pääsihteeri Guterres olisi kiittänyt Suomen hallitusta hienosta toimista, ja silti sallimme tämän debatin, mikä täällä on ollut tänäänkin omalla tavallaan rakentavaa ja kiintoisaa seurata ja hyödyllistä tietysti myöskin kuulla. [Jussi Halla-aho: Kiitoksia! — Leena Meri: Kiitos teille, että sallitte!]

Minulle oli hieman rasisiteellista kuulla kuitenkin se, kun täällä tuli esille tämä pakotus maskien osalta. Minulla on tämä visiiri tässä päällä, ja meitä on ihmisiä, joiden käytännössä on mahdotonta käyttää maskia, koska tulee tukehtumisreaktio hyvin vahvasti ja voimakkaasti. Myönnän sen, että meidän täytyy tehdä näitä suojautumistoimia, joilla vältämme kontakteja, mutta onneksi on monia konsteja tätä tehdä, ja tämä visiiri on yksi tapa edetä.

Joka tapauksessa voimme onnitella varmaan kaikki — oppositiokin onnittelee useissa puheenvuoroissaan, olen kuullut oppositionkin onnittelevan — Suomen hallitusta hienosti hoidetusta koronaohjelmasta. [Jussi Halla-aho: Hyvin DDR-henkinen puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

15.34 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Kiljuselle ja hallitukselle siitä, että sallitte kritisoinnin, mutta kritisaisin kyllä ilman sallimistakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Edustaja Nurminen käytti kieltämättä hyvän puheenvuoron tästä, että Suomessa ei rokotettaisi etnisen taustan tai muun perusteella, mutta tällaisia lausuntoja ovat terveydenhuollon viranomaiset kuitenkin esittäneet, että näin olisi tarpeen toimia. Nyt minua kiinnostaisi kuulla, onko tämä Nurmisen puheenvuoro yksityisajattelua vai hallituksen kanta. Tuleeko hallitus toimimaan näin, vai puhutaanko täällä aivan omia? [Leena Meri: Hän lupasi, että näin tehdään!]

Sinänsä tämä kyseinen lakiesitys tartuntatautilain muuttamisesta on tervetullut ja tällainen tarvitaan, mutta ihmettelen, miten tässä tilanteessa voidaan olla vielä tässä kohtaa vuotta, kun koronaa on jo vuosi katsottu. Suomi on erikoinen maa. Meiltä ei onnistu koronatestin vaatiminen tai koronatodistuksen vaatiminen tai lentojen lopettaminen edes kaikkein pahimmista epidemiapesäkkeistä. Meiltä sitä vastoin onnistuu kylläkin omien kansalaisten toiminnan rajoittaminen Suomen rajojen sisäpuolella, kun niitä ulkorajoja ei saada pitämään tätä kulkutautia meiltä pois. Tauti on tullut Suomeen ulkomailta. Se tuli ensimmäisenä aaltona ulkomailta, se tuli toisena aaltona ulkomailta. Mitä tekee hallitus? Lopettaa muutamia elinkeinoja maasta ja valmistelee salassa jonkinlaisia ulkonaliikkumiskieltojakin.

Ministeri Kiuru sanoi, että hän kesällä, elokuussa, esitti rajojen kiinni laittamista. Kuitenkin hän taisi sanoa jotain sellaista, että ei ollut sellaista eduskuntaa, mikä sen asian olisi sallinut. Nyt en ymmärrä kyllä, mistä eduskunnasta hän puhui. Kun täällä kuuntelee opposition puheenvuoroja, väittäisinpä, että oppositio ei tätä asiaa olisi vastustanut. Tuliko siis vastustus Suomen rajojen koronaturvallisuuden valvontaa kohtaan hallituksen sisältä? Jos se tuli hallituksen sisältä, haluan tietää niiden edustajien ja puolueiden nimet, konkreettiset nimet, ketkä tätä rajavalvontaa kesällä vastustivat. [Leena Meri: Hyvä kysymys! Et kyllään saa vastausta, olettaisin!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laiho.

15.36 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Täällä ovat olleet esillä kasvomasakit. Edustaja Guzeninakin nosti esiin, että presidentti Niinistö oli rokotuksen saatuaan vielä kehottanut kaikkia käyttämään kasvomaskia, niin kuin pitääkin. Meidän tarvitsee jatkaa näitten kasvomaskeiden käyttöä vielä pitkään ennen kuin rokotukset on saatu tehtyä, ja me emme tiedä vielä myöskään rokotusten pitkäaikaisvaikutuksia, miten pitkään ne suojaavat.

Täällä on myöskin sekä vihreiden että tosiaan demareiden suunnasta tullut kannatusta kasvomaskeille, ja julkisesti jopa ministeri Saarikko on ehdottanut kauppoille ja julkiselle liikenteelle kasvomaskipakkoa. Nyt tänään, kun me kohta pääsemme päätöksentekoon, [Paavo Arhinmäki: Ennemmin tai myöhemmin! — Markus Mustajärvi: Ei tällä menolla! — Naurua] kokoomushan lausumassaan 5 edellyttää, että valtioneuvosto tuo kasvomaskivelvoitteen, joka ulotettaisiin kauppoihin ja julkiseen liikenteeseen silloin, jos se on välttämätön yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Toivoisin hartaasti, että me voisimme nyt nopeuttaa tätä prosessia ja hyväksyä täällä tämän lausuman, kun seuraavaksi päästään kohta äänestämään. [Anne Kalmari: Päästäänkö?] Silloin me voisimme nopeuttaa tätä prosessia, saada tänne eduskuntaan myös esityksen kasvomaskivelvoitteesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Arvoisat edustajat, koetetaan pitää puheenvuorot sellaisina, etteivät ne innosta enää lisää puheenvuoroja. [Naurua] — Edustaja Zyskovicz näyttää esimerkin.

15.38 Ben Zyskovicz kok: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä edustaja Nurminen puheenvuorossaan hyvin urhoollisesti puolusti hallituksen kaikkia toimia tässä koronavuorossa hillitsemisessä ja ymmärtääkseni katsoi, että myös tämän rajaterveysturvallisuuden eteen on tehty kaikki voitava ja tarpeellinen. Itse en ole asiaa tarkastellut niin kovin puoluepoliittisista näkökulmista kuin koin edustaja Nurmisen asiaa tarkastelevan, joskin toki myönnän, että myös salin tältä puolelta ja omastakin joukkueestani on kuultu myös puheenvuoroja, joissa aika lailla puoluepoliittinen näkökulma on ollut mukana. [Maria Guzenina: Rehellistä puhetta!] Itse koen, että tämä koronavuoro ei ole mikään puoluepoliittinen juttu, se ei ole mikään hallitus—oppositio-juttu. Minkään puolueen ohjelmassa ei ole sanaakaan mistään maskeista, maskipakosta, ennakkotesteistä tai muista koronatorjuntatoimista, ja koen, että opposition rooli on olla mukana tekemässä päätöksiä ja myös tukemassa hallituksen toimintaa mutta toki myös kirittämässä, sparraamassa, kun siihen on ollut aihetta. Niinpä sanoin omassa pitkässä puheenvuorossani, että kahdessa asiassa tällä hetkellä — maskivelvollisuusasiassa ja ennakkotestivaatimusasiassa — mielestäni Suomessa ei ole toimittu riittävän hyvin ja toimintaa siltä osin pitäisi vahvistaa.

No, onko raja vuotanut kuin seula? Mitä tarkoitetaan seulalla, ja mistä ajankohdasta puhutaan? Elokuussa ministeri Kiuru nosti kissan pöydälle ja vaati vahvempaa rajaturvallisuustoimintaa. Jos se olisi johtanut välittömästi konkreettisiin toimiin, olisimme päässeet paljon vähemmällä. Lokakuussa hallitus antoi esityksen, joka täällä tunnetusti kaatui. Jos sen jälkeen olisi välittömästi jatkettu toimintaa samoissa asioissa, olisimme päässeet vähemmällä. Onko vika hallituksen? No, vastuu on luonnollisesti kaikissa asioissa tietysti hallituksella, mutta itse olen tuonut esiin, että meidän ylikireät perusoikeustulkinnat selittävät kyllä näitä epäonnistumisia aika lailla pitkälle. Ja niinpä esitän nyt lopuksi toivomuksen, että kun näitä asioita perustuslakivaliokunnassa käsitellään lähes päivittäin, niin kaikki läsnä olevat perustuslakivaliokunnan jäsenet kiinnittävät tähän puoleen huomiota, niin että tämä meidän uniikki perusoikeuksien kontrollijärjestelmä ei jatkossakin johtaisi myös täysin uniikkeihin perusoikeustulkintoihin, kuten mielestäni viimeisten vuosien tai ehkä jopa vuosikymmenten aikana on tapahtunut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

15.41 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä on puhuttu ennakkotestitodistuksesta, johon hallitus on nyt tarttunut, kiitos sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuman, ja ennakkotestitodistuksesta puhuivat myös edustaja Elomaa ja edustaja Meri. Perussuomalaisten 4. lausuma kuului: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti mallin ennakkotestitodistuksesta.” Pikaisesti. Tämä on se, mitä me perussuomalaiset todellakin toivomme, että te, hyvä hallitus, teette. Ja pikaisesti tarkoittaa sitä, että nopealla tahdilla, mahdollisimman nopeasti. Ja jos siellä ministeriössä on muita lakiesityksiä, kuten esimerkiksi vaikkapa sote-lakeja, niin laittakaa ne hetkeksi syrjään. Tehkää se, mikä on tällä hetkellä tärkeintä suomalaisten puolesta, eli pikaisesti ennakkotestitodistus. Ja siihen esitämme myös tätä HUSin mallia: eli 72 tuntia ja sen jälkeen uusintatesti. Eli tämä on se meidän pih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

vi: pikaisesti — ei mitenkään himmailemalla eikä odottamalla eikä viivyttelämällä eikä väsyttämällä vaan nopealla tahdilla.

Arvoisa herra puhemies! Meillä on täällä Suomessa nyt se ongelma, että korona leviää vieraskielisen väestön parissa. Ja kyllä tässä täytyy ihmetellä, missä on epäonnistuttu. Te olette, hallitus, kertonut, että lukuisilla eri kielillä on lähetetty kyllä sitä tietoa ja ollaan yritetty edistää sitä, että ihmiset ymmärtäisivät annetut ohjeet, mutta jossakinhan on täysin epäonnistuttu, jos meillä on näitä tapahtumia näin paljon — meillä on nyt Turku, meillä on Kouvola, meillä on Savonlinna. Missä vika, ja mitä tälle tehdään? Tässä on kyllä sellainen kysymys, että tämä teidän täytyy ottaa heti seuraavissa neuvotteluissa esille: millä tavalla me lisäämme vieraskielisen väestön tietoutta näistä asioista? Ei voi olla niin, että tartunnat leviävät ja sitten täällä mahdollisesti pohditaan sitä, että nämä henkilöstöryhmät pääsevät vaikkapa koronarokotuksiin. Emme saa olla välinpitämättömiä Suomessa, kukaan ei saa olla välinpitämätön, ei kantasuomalainen eikä vieraskielinen. Kaikkien pitää sitoutua kantamaan vastuu tästä tilanteesta.

Ja mitä tulee sitten siihen henkilöön, joka ei pysty käyttämään maskia, jos on terveydellinen syy, kuten, edustaja Kiljunen, nostitte hyvin esille tärkeän seikan. Me, jotka pystymme käyttämään, käytämme maskeja, jotta ne, jotka eivät pysty käyttämään, olisivat turvassa ja suojassa. Eli ei unohdeta sitä, että todellakin on paljon hengityssairaita ihmisiä, iäkkäitä tai niitä, joilla muutoin on joku vaiva, ettei pysty käyttämään. Mutta me, jotka pystymme, käytämme. Välinpitämättömyyteen ei ole varaa. Ja myöskään Suomen ei tule olla maa, joka ei osaa sanoa ”ei”. Rajat ovat rakkautta, pitää sanoa reilusti, että ei, älä ole ilman maskia, maski päälle. [Jussi Halla-aho: Nyt on tarpeelliset puheet pidetty!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Arhinmäki.

15.44 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa herra puhemies! Jos katsomme nyt tätä Suomessa vuoden kestänyttä koronapandemiaa, niin varsin yksimielisesti olemme tehneet täällä päätöksiä yli hallitus—oppositiorajojen, yli puoluerajojen. Näillä päätöksillä, mutta ennen muuta sillä, että suomalaiset ovat vastuullisesti pyrkineet noudattamaan niitä ohjeita, niitä neuvoja, niitä rajoituksia, joita on annettu, ensimmäisestä aallosta ja toisesta aallosta selvisimme varsin hyvin. Ja on minusta selvää, että tätä pitääkin tehdä yli puoluerajojen, koska ei tämä ole yhdenkään puolueen, ei ole hallituksen eikä opposition tuoma ongelma, eikä kukaan ollut osannut tämäntyyppiseen varautua.

Virheitä on tehty. Virheistä pitää oppia, se on ihan selvä. Se on inhimillistä, kun tulee vastaan täysin uusi [Jussi Halla-aho: Mitä virheitä on tehty? — Puhemies koputtaa] uhka, uusi pandemia, jota ei ole aikaisemmin kohdattu. Ensi kerralla me pystymme tekemään paremmin. Mutta nyt pitää katsoa tietysti, mitä tehdään tässä tilanteessa, kun koronatilanne on vaikeampi kuin kertaakaan aikaisemmin. Mistä se johtuu? Ennen muuta siitä, että nyt on tämä muuntovirus, joka leviää selvästi nopeammin, helpommin, voimakkaammin kuin tämä aikaisempi.

Nyt samaan aikaan meillä kuitenkin on myös näkyvissä valoa. Kun mennään kevättä, kesää kohti, koko ajan rokotuksia koronaa vastaan pystytään antamaan entistä enemmän. Meille kaikille tietysti on ollut suuri pettymys se, että kansainväliset lääkejätit eivät ole pystyneet toimittamaan niin paljon rokotteita kuin ne ovat luvanneet ja mistä on sovittu. Tämä tietysti kertoo siitä, että meidän tulevaisuudessa pitää valmistautua tuleviin vastaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

viin pandemioihin sillä, että meillä olisi omaa rokotetuotantoa, rokotetutkimusta, ja on ollut hyvä kuulla, että tähän on valmiutta nyt panostaa — sehän lopetettiin vuonna 2003.

Mutta samaan aikaan meidän pitää miettiä sitä, mitä me nyt tässä tilanteessa tehdään. Täällä on puhuttu ulkonaliikkumiskiellosta. Sellaista ei varmaan missään tapauksessa ole tulossa eikä pidä tulla. Myöskään sen perusoikeuden, liikkumisvapauden, rajoittamiseen ei pidä mennä. Kaikki muut keinot pitää ottaa käyttöön ennen kuin puututaan niin perustavanlaatuisen perusoikeuteen kuin liikkumisen vapauteen.

Sitten pitää arvioida sitä, että kun rokotteita ei vielä ole niin paljon kuin olisimme tahoneet ja mitä meille on luvattu, niin kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä suositteli eilen sitä, että koronavirusrokotteiden jakelussa huomioitaisiin väestön määrän lisäksi epidemian tilanne eri alueilla. On asiantuntijoiden näkökulmasta järkevää, että esimerkiksi pääkaupunkiseudulla [Maria Guzenina: Juuri näin!] tai Turussa, joissa on paljon tartuntoja, rokotetaan enemmän, [Puhemies koputtaa] ja sillä me pystytään myös estämään tämän viruksen leviäminen muille alueille. Se ei ole vain teko [Puhemies koputtaa] näiden alueiden ihmisten puolesta, vaan kaikkien suomalaisten puolesta, että virus ei leviä muualle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika täynnä. — Edustaja Ovaska.

15.47 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Tietysti lähdemme tämän rokotejärjestyksenkin osalta siitä, että kuunnellaan terveysviranomaisia. Mutta kuten tänään on julkisuuteen tullut, mitä esimerkiksi puheenjohtaja Saarikko on sanonut, [Leena Meri: Nurminen lupasi!] niin me lähdemme siitä, että tarkempi arvio tehdään sitten, kun riskiryhmät on saatu rokotettua. Eli lähdetään siitä, mitä on sovittu, mitä tulee riskiryhmien yhdenvertaiseen rokottamiseen, sote-henkilöstön rokottamiseen, yli 70-vuotiaiden rokottamiseen ja lisäksi sellaisten henkilöiden rokottamiseen, joilla on perussairaus, joka tämän koronan kanssa olisi erityisen riskialtis. Eli tässä on selkeä järjestys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

15.48 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Tässä kaksi edellistä puhujaa puhui jo paljon sitä, mitä minullakin on mielessä, enkä halua keskustelua pidentää, mutta on hieman surullista kuunnella, että tällaisia olkiukkoja on tässä vastustettu. Kukaan asiantuntijoista ei ole tietääkseni esittänyt vieraskielisen väestön nostamista rokotejonoissa ohi, [Jussi Halla-aho: Kannattaa lukea lehtiä!] vaan on esitetty alueellisia rokotteita ja rokotejonon muutosta. Alueellisesti se voi olla se alue, missä epidemia on pahimmillaan, on se sitten Uusimaa, pääkaupunkiseutu, Varsinais-Suomi tai vaikka Lappi. Silloin tarkoitus on nimenomaan estää tartuntojen leviämistä koko maassa, kuten tässä edeltävät edustajat jo hyvin sanoivat. Kaikki ovat puhuneet siitä, että riskiryhmät rokotetaan ensin, hoiva-ala rokotetaan ensin. Sen lisäksi on kyllä hyödyllistä, kun näitä alueellisia asioita pohditaan, pohtia myös sitä, kuinka saadaan lapset ja nuoret nopeasti takaisin kouluun ja onko siinä sitten myös alakohteisilla rokotuksilla jotain apua saatavissa.

Keskustelua kuultuani kuulostaa siltä, että maskivelvoitteesta koko sali on hyvin yksimielinen.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 15/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelun kuluessa on tehty 11 lausumaehdotusta, joten asiasta on äänestettävä.

Keskustelussa on Mia Laiho Pia Kauman kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset viisi lausumaehdotusta. Lisäksi keskustelussa on edelleen Mia Laiho Pia Kauman kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3B) Lisäksi keskustelussa on Arja Juvonen Kaisa Juuson kannattamana tehnyt viisi lausumaehdotusta, jotka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3A)

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 8; poissa 151 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 8; poissa 150 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 8; poissa 150 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon monistettuna jaettu ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2021 vp

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.